

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobkyně: **A. M.**
zastoupena JUDr. Vítem Biolkem, MBA, LL.M., advokátem
se sídlem Bohuslava Martinů, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2018, č. j. OAM-120/ZA-ZA12-ZA05-2017-II, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Vítu Biolkovi, MBA, LL.M., se přiznává odměna ve výši 12 342 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Uvedené rozhodnutí napadla žalobkyně v celém rozsahu včas podanou žalobou, navrhla jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení pro nezákonnost a nepřezkoumatelnost kvůli vadám předcházejícího řízení. Namítá neúplné zjištění skutkového stavu věci a neaktuálnost žalovaným použitých informací o zemi jejího původu. V obecné rovině kritizuje politickou a zhoršující se bezpečnostní situaci v Ázerbájdžánu, represi a diktaturu rodinného klanu Alijevů, potlačování svobody slova, perzekuci nezávislých novinářů, držení politických oponentů ve vězení aj. Z uvedených důvodů se obává o svůj život. Dále vytýká správnímu orgánu, že její matce, která ji ve správním řízení ještě jako nezletilou zastupovala, nezajistil tlumočníka do jejího rodného jazyka – ázerbájdžánského. Turecky a rusky mluví špatně, proto nemohla úplně objasnit problémy v zemi původu.
3. V doplnění žaloby prostřednictvím soudem ustanoveného zástupce žalobkyně namítala, že žalovaný postupoval s rozporu s ustanovením § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť dostatečně nezjistil skutečný stav věci, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Dále zopakovala svou námitku stran nezajištění tlumočníka do jazyka ázerbájdžánského, když jazyk turecký, ve kterém byl veden pohovor s její matkou, tato ovládá jen částečně. Z uvedeného důvodu nemohla náležitě sdělit veškeré skutečnosti a souvislosti, což v důsledku vedlo k nepříznivému rozhodnutí. Uvedla, že její matka ve správním řízení vypověděla o incidentu, ke kterému došlo v roce 2012 v jejich bytě (když neznámí muži hledali otce žalobkyně), při němž došlo k vážnému zranění žalobkyně (viz níže) a rovněž uvedla, že její dcera (žalobkyně) trpí mentální dysfunkcí.
4. Žalobkyně rovněž namítala, že žalovaný v napadeném rozhodnutí neuvedl a řádně nezhodnotil, kterým zprávám shromážděným během správního řízení přiznal ve vztahu k nesplnění podmínek dle § 12, resp. dle § 13 zákona o azylu relevanci, a které nepovažoval za relevantní.
5. Žalobkyně je přesvědčena, že jí svědčí důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu z důvodu hrozby vážné újmy. Namítá, že žalovaný vycházel pouze z informací o zemi původu a nijak nezohlednil psychologický postup možného vydírání otce žalobkyně, který je ve vlasti pronásledován z politických důvodů (mezinárodní ochrana v ČR mu rovněž nebyla udělena, jeho žaloba je zdejším soudem vedena pod sp. zn. 32 Az 3/2018), a tím ho donutit k návratu do Ázerbájdžánu.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby, odkázal na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Dle jeho názoru zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které matka žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí.

7. Uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany je následování její rodiny, která vlast opustila z důvodů politických problémů jejího otce. Shrnl, že žalobkyně opustila svou vlast spolu s rodiči a sourozenci v září 2016, cestovali do Německa, kde požádali o azyl, dne 9. 2. 2017 byli transferováni do ČR. Žalovaný s přihlédnutím k okolnostem pobytu žalobkyně v domovském státě, kde nebyla nijak ohrožena, nestala se cílem adresného zájmu tamních státních orgánů a rovněž k okolnostem jejího vycestování (vlast opustila legálně, ve vycestování jí státní orgány nebránily) dospěl k závěru, že žalobkyně ve své vlasti nebyla vystavena pronásledování ve smyslu zákona o azylu, takové pronásledování jí nehrozí ani po návratu do země původu. Žalovaný zohlednil a vyhodnotil i zdravotní stav žalobkyně. Doplnil, že situace ostatních členů rodiny žalobkyně, včetně jejího otce, byla řádně posouzena v řízeních k jejich žádostem o udělení mezinárodní ochrany, se závěrem neshledání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v jakékoliv formě.
8. K žalobní námitce nezajištění tlumočnicka z jazyka ázerbájdžánského žalovaný zdůraznil, že v daném případě byl přizván tlumočnick jazyka tureckého (s výslovným souhlasem matky žalobkyně, která tehdy ještě nezletilou žalobkyni ve správním řízení zastupovala), v případě ostatních příslušníků její rodiny tlumočnick jazyka tureckého nebo ruského (rovněž na jejich žádost), přičemž žádnou námitku v tomto směru v průběhu celého správního řízení matka žalobkyně neuplatnila. Její uvedení až v žalobě, stejně jako námitku neaktuálnosti použitých informací o zemi původu, považuje žalovaný za účelovou. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

9. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů. O žalobě soud rozhodl při jednání dne 21. 11. 2019 za účasti tlumočnicka jazyka ázerbájdžánského.
10. V přezkumném řízení soud ověřil následující rozhodné skutečnosti.
11. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR ze dne 9. 2. 2017, doplněné dne 15. 2. 2017 a v rámci pohovoru provedeného stejného dne, matka žalobkyně (tehdy nezletilá) uvedla, že žalobkyně má ázerbájdžánskou národnost, hlásí se k šíitskému islámu, nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla členkou žádné politické strany. Její rodiče a dva sourozenci žádají spolu s ní o udělení mezinárodní ochrany v ČR [*poznámka: jejich žaloba je zdejší soudem vedena pod sp. zn. 32 Az 3/2018 (rodiče a nezletilý bratr) a sp. zn. 32 Az 4/2018 (sestra)*]. Vlast všichni opustili letecky v září 2016 do Maďarska a dále pokračovali do Německa, kde požádali o mezinárodní ochranu. V rámci dublinského řízení byli dne 9. 2. 2017 navraceni do ČR, neboť disponovali českými vízy. Předtím, v roce 2012 nebo 2013, podali všichni žádost o mezinárodní ochranu v Belgii, kterou vzali asi po třech měsících zpět a vrátili se do Ázerbájdžánu.
12. V průběhu pohovoru, který byl na žádost matky žalobkyně veden v tureckém jazyce, popsala život rodiny ve vlasti. Uvedla, žili v obci Mirzalibayli, asi pět měsíců před odjezdem z vlasti pobývali v Baku, rovněž jezdili do Ruska. Za důvody žádosti své i nezletilých dětí o mezinárodní ochranu uvedla potíže svého manžela (otce žalobkyně), který má v Ázerbájdžánu politické problémy, kvůli nimž je tam trestně stíhán. Uvedla, že problémy měl stále, i před svatbou, tj. před rokem 1997. Všechno jí neříkal, pouze ví, že ho neustále předvolávali k nějakým výslechům, i v noci. Popsala incident, kdy manžela hledali doma nějací lidé v civilu a oparili mladší dceru na noze horkou vodou, až musela být operována. Uvedla, že to bylo ještě před odjezdem do Belgie, dceři bylo tehdy asi 5 let. Dále se zmínila o tom, asi v roce 2016 měl její nezl. syn (bratr žalobkyně) pocit,

že je sledován třemi nebo čtyřmi muži, tak utekl do autobusu a odjel. Do Belgie vycestovali kvůli tomu, že manžela nutili, aby někoho zastřelil. Dostal zbraň, zahodil ji však do kanálu. Po návratu z Belgie chtěla policie zbraň zpět a převrátila celý byt vzhůru nohama, manžel musel odevzdat velkou sumu peněz jako náhradu za zbraň, ale kontroly nepřestaly. Manžel byl učitelem tělocviku a členem volební komise. Někteří poslanci po něm chtěli, aby ovlivnil hlasování při volbách. Nechtěl se voleb účastnit a chtěl z volební komise vystoupit. Opakovaně byl poté předvoláván na policii a bylo mu vyhrožováno, neboť se nechtěl zapojit do podvodných spekulací při volbách. To byl jeden z důvodů, proč opustili roku 2016 vlast. Manžel byl tehdy fyzicky napaden a zraněn na pravém oku. Zranění vyžadovalo lékařskou pomoc a operaci. Ukryli se v Baku, kde manžel podstoupil operaci oka a zařizoval vycestování ze země. Při vycestování v září 2016 pasovou kontrolou prošli. V Baku věděli, že je manžel hledán, o zahájení trestního řízení se však dozvěděli až po příjezdu do Evropy od švagra. Již v roce 2011 či 2012 žádali kvůli manželovým problémům bezúspěšně o azyl v Belgii. Ona i děti, ač samy žádné specifické potíže nemají, se návratu do Ázerbájdžánu obávají. Ve vlasti zůstali rodiče a sourozenci její i jejího manžela, ti žádné potíže nemají. Ke zdravotnímu stavu žalobkyně její matka uvedla, že má slabší formu psychického onemocnění, ve vlasti brala léky, lékařská péče jí byla v Ázerbájdžánu poskytována. Doložila lékařské zprávy žalobkyně v ázerbájdžánském jazyce, které žalovaný opatřil českým překladem.

13. Při posouzení žádosti žalobkyně žalovaný vycházel z informací týkajících se politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánu, konkrétně z informace OAMP – Ázerbájdžán, Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 28. 8. 2017; Výroční zprávy Amnesty International 2016/2017 „Ázerbájdžán“ ze dne 22. 2. 2017; Výroční zprávy Human Rights Watch - Ázerbájdžán, ze dne 12. 1. 2017; Výroční zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2017 - Ázerbájdžán z ledna 2017, Zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) „Údaje o zemi, Ázerbájdžán“ 2016 z ledna 2017. Dne 27. 9. 2017 byla žalobkyni (již zletilé) dána možnost dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu se s uvedenými podklady seznámit a vyjádřit se k nim, jakož i učinit návrhy na doplnění dokazování. Uvedené možnosti nevyužila, protokol o seznámení s podklady odmítla podepsat s tím, že nic neví (založeno ve správním spise matky žalobkyně).
14. Při jednání soudu pověřená zástupkyně žalobkyně shrnula, že žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu z politických důvodů svého otce, na jehož problémy navazují možné problémy žalobkyně v případě jejího návratu do vlasti. Žalovaný neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni odůvodnil skutečností, že se sama nestala cílem adresného zájmu státních orgánů. To je situace v minulosti, přičemž nyní má žalobkyně důvodné obavy, že utrpí vážnou újmu v návaznosti na její vztah k otci. Uvedla, že tyto praktiky s využíváním rodiny či její perzekucí jsou historicky známé. Příkladem uvedla emigraci u nás v době komunismu a následné propouštění ze zaměstnání členů rodiny, kteří v ČR zůstali. Odkázala na rozhodovací činnost Nejvyššího správního soudu, který pro zjištění hrozby vážné újmy stanovil aplikaci testu, tzv. reálného nebezpečí, tedy v kolik procentech obdobných případů dojde k nežádoucím následkům. Lze tak důvodně předpokládat, že žalobkyně by mohla být využita jako nástroj k vydírání jejího otce, a to ať již v případě, že jemu bude udělen azyl a jejím prostřednictvím jej budou nutit k návratu, tak i v případě, že se do vlasti vrátí celá rodina, a její otec nebude spolupracovat dle představy strany. Žalobkyně se obává napadení, jako se jí to již v minulosti stalo, či se ji pokusí unést, jako v případě jejího bratra. Nadto má žalobkyně

zdravotní potíže a návrat do vlasti by mohl její psychice značně přihoršit. Je proto přesvědčena, že v jejím případě je dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

15. Žalovaný setrval na správnosti svého rozhodnutí, navrhl zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost, náklady řízení nežádal.
16. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba **není důvodná**.
17. Krajský soud se nejprve zabýval uplatněnou námitkou spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro jeho nedostatečné odůvodnění. Pokud by rozhodnutí žalovaného trpělo takovým nedostatkem důvodů, pro které by bylo nepřezkoumatelné, nemohl by se soud vypořádat ani s dalšími vznesenými žalobními námitkami. Nepřezkoumatelné je přitom takové rozhodnutí, v němž chybí skutkové a právní úvahy správního orgánu, kterými byl veden k vydání rozhodnutí a které lze ve spisu v základních rysech bez pochyb nalézt. V souladu s dosavadní judikaturou je nepřezkoumatelným rozhodnutí správního orgánu tehdy, jestliže správní orgán dospěje k určitému závěru, aniž by současně uvedl důvody vedoucí k takovému závěru nebo právní předpisy, o které se jeho závěr opírá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. 4 Ads 23/2004 – 49; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Pokud však správní orgán svůj právní názor k předmětné otázce vyjádří jednoznačným a srozumitelným způsobem, byť by bylo možné uvažovat o lépe propracované argumentaci, nelze hovořit o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, sp. zn. 7 As 34/2006 – 76). Jelikož z rozhodnutí žalovaného ve věci neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni jednoznačně vyplývá, k jakým závěrům žalovaný dospěl, jakými úvahami byl veden, a o jaká právní ustanovení se při tom opíral, není napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Již samotná skutečnost, že žalobkyně s napadenými rozhodnutími polemizuje, znamená, že přezkoumatelné je, a proto bylo možné ho v mezích žalobních námitek dále přezkoumat.
18. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobkyně namítala pochybení žalovaného ve správním řízení, a to, že pohovor k důvodům jí podané žádosti o mezinárodní ochranu nebyl s její matkou proveden v jejím rodném ázerbájdžánském jazyce, ale v jazyce tureckém, kterým se dorozumí pouze částečně.
19. Krajský soud odkazuje na obsah protokolu o pohovoru ze dne 15. 2. 2017, v němž je uvedeno, že pohovor bude na žádost matky žalobkyně proveden v jazyce tureckém. Dále z něho plyne, že matka žalobkyně k výslovnému dotazu žalovaného, který reagoval na to, že při prvním poskytnutí údajů uvedla, že turecky neumí tak dobře jako ázerbájdžánsky, a zda souhlasí s provedením pohovoru v tureckém jazyce, uvedla, že souhlasí. Z obsahu protokolu je zřejmé, že matka žalobkyně odpovídala na položené otázky adekvátně, žádná otázka jí nemusela být zopakována a z jejich odpovědí je zřejmé, že dotazům porozuměla. Na závěr pohovoru byla opětovně dotazována, zda žádá o zpětné přetlumočení všech otázek a odpovědí za účelem kontroly. Uvedené nežádala. Krajský soud po posouzení této žalobní námítky dospěl k závěru, že žalobkyně, resp. její matka námitku nesprávného tlumočení v průběhu celého správního řízení nevznesla, porušení procesních práv žalobkyně ve správním řízení tak neshledal. Uplatnění této námítky až v žalobě, považuje soud za účelové. Pro úplnost dodává, že námitku nesprávného tlumočení ve správním řízení vznesli i ostatní rodinní příslušníci žalobkyně (v jejich případě se jednalo o jazyk turecký nebo ruský) s cílem domoci se opakování pohovoru a uvedení případně nových či dalších skutečností.

20. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobkyně odvozuje svoji žádost o mezinárodní ochranu zejména od tvrzených politických problémů svého otce v Ázerbájdžánu.
21. Před vlastním posouzením merita projednávané věci krajský soud konstatuje, že dnešního dne zamítl žaloby i ve věcech všech rodinných příslušníků žalobkyně (sp. zn. 32 Az 3/2018 a sp. zn. 32 Az 4/2018).
22. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
23. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
24. Z obsahu předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný se případem žalobkyně podrobně zabýval, posuzoval její azylový příběh na základě jejích výpovědí učiněných v řízení o mezinárodní ochraně (zhodnotil tvrzené problémy jejího otce) a na základě výše uvedených informací o zemi původu, které soud vzhledem k tvrzením žalobkyně pro posouzení jejího případu považuje za dostatečné, objektivní a přiměřeně aktuální.
25. Výčet důvodů pro udělení azylu uvedených v § 12 zákona o azylu je taxativní a nelze je rozšiřovat o důvody další. Matka žalobkyně výslovně uvedla, že žalobkyně je bez politického přesvědčení, nebyla členkou žádné politické strany, důvody svého odchodu z Ázerbájdžánu s touto problematikou nespojovala, aplikace ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu proto na žalobkyni nedopadá.
26. Krajský soud po provedeném přezkumném řízení rovněž neshledal, že by žalobkyně mohla mít důvodnou obavu z pronásledování pro některý z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu či že by jí takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti.
27. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se *„pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“* Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí *„státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“* Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona *„pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.“*

28. V posuzovaném případě žalobkyně neměla ve vlasti žádné problémy, které by bylo možné vyhodnotit jako azylově relevantní. Z vlasti odcestovala společně s rodinou kvůli tvrzeným potížím svého otce, které dle vyjádření její matky se dotýkají celé rodiny. Jediný incident, který se týká přímo žalobkyně, je výše popsaná situace, kdy při domovní prohlídce došlo k opáření žalobkyně neznámými osobami. K uvedené události mělo dle matky žalobkyně dojít před vycestováním rodiny do Belgie, tj. před rokem 2012. Chybí zde časová i jiná souvislost (matka žalobkyně uvedla, že dotyčné osoby ani motiv jejich jednání jí není znám) s aktuálním vycestováním žalobkyně a její rodiny (rok 2016) z vlasti. V tomto ojedinělém incidentu nelze spatřovat pronásledování ve smyslu výše vymezených zákonných kritérií a ustálené judikatury. Žalobkyně neměla ani žádné potíže s vycestováním ze země. Vycestovala společně s rodinou legálně letecky z mezinárodního letiště v Baku, aniž by se jí v tom bezpečnostní či jiné státní orgány snažily zabránit. Lze proto uzavřít, že žalobkyně nebyla ve vlasti pronásledována ve smyslu výše citovaných ustanovení zákona o azylu, přičemž neuvedla žádnou právně významnou skutečnost, pro kterou by její obava z pronásledování v případě návratu do vlasti mohla být považována za důvodnou. Krajský soud na tomto místě zdůrazňuje, že žalobu ve věci otce žalobkyně, od jehož politických problémů ve vlasti (tvrzené potíže se členy politické strany YAP a ze strany ázerbájdžánských bezpečnostních složek) žalobkyně dovozuje svou obavu z pronásledování, jako nedůvodnou zamítl.
29. Krajský soud na základě výše uvedeného ve shodě se žalovaným dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že by žalobkyně mohla mít důvodné obavy z pronásledování pro některý z důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu (tj. z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů) nebo že by jí takové pronásledování hrozilo v případě návratu do vlasti. Jestliže tedy žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu ve formě azylu dle § 12 zákona o azylu, nestalo se tak v rozporu se zákonem. Na tomto místě soud odkazuje na ustálenou soudní judikaturu, konkrétně na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, č. j. 6A 709/2001, v němž je uvedeno, že *„azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým, těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána.“* Stejně tak platí, že *„Institut azylu není nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ azyl neudělit“* (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 – 60).
30. S učiněnými závěry žalovaného, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, se soud plně ztotožňuje.
31. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 zákona o azylu. K udělení azylu dle § 13 zákona o azylu (tzv. azyl za účelem sloučení rodiny), který zohledňuje rodinné vazby a uplatňuje se vůči zákonem vymezenému okruhu rodinných příslušníků azylanta, nebyl v případě žalobkyně shledán zákonný podklad, neboť není rodinným příslušníkem

- azylanta, jemuž byl udělen azyl dle § 12 nebo 14 cit. zákona.
32. Žalobkyně namítla v souvislosti s nedostatečným odůvodněním napadeného rozhodnutí rovněž to, že žalovaný řádně nezhodnotil ani neuvedl, kterým zprávám shromážděným během správního řízení přiznal ve vztahu k nesplnění podmínek § 12, resp. § 13 zákona o azylu relevanci, a které za relevantní nepovažoval.
33. K uvedené námitce soud uvádí, že ze čtvrté strany napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný zohlednil výše citované informace o zemi původu žalobkyně (zprávy nevládních organizací Amnesty International, Human Rights Watch, či informace OAMP), když konstatoval, že v Ázerbájdžánu je problematická situace zejména z pohledu příslušníků nevládních organizací, médií, ochránců lidských práv, politických aktivistů, novinářů či osob obecně vystupující proti státnímu režimu. Dospěl přitom k závěru, s nímž se krajský soud ztotožňuje, že žalobkyně nespadá do výše zmíněných skupin obyvatel Ázerbájdžánu, kteří by mohli být terčem pronásledování.
34. Ve vztahu k ustanovení § 13 zákona o azylu vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí, že k závěru o neudělení azylu za účelem sloučení rodiny žalovaný dospěl na základě svých zjištění v řízení o udělení azylu (i ohledně rodinných příslušníků žalobkyně), na základě výpovědi žalobkyně a z evidence žadatelů o udělení mezinárodní ochrany. Uvedené odůvodnění považuje soud za dostačující, ostatně žalobkyně neuvedla, jaké konkrétní zprávy provedené během správního řízení, by závěr žalovaného o nesplnění podmínek pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny zvrátily. Soud proto neshledal ani tuto žalobní námitku důvodnou.
35. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Na udělení humanitárního azylu není právní nárok, jeho udělení je zcela na volné úvaze správního orgánu a rozhodnutí o něm podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda při zjišťování podkladů takového úsudku byla dodržena pravidla tzv. spravedlivého procesu. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Pokud žalovaný odůvodnil, že při posouzení rodinné, sociální, ekonomické situace, zdravotního stavu a věku žalobkyně neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, soud považuje učiněný závěr za přezkoumatelný a odpovídající obsahu správního spisu. Žalovaný měl k dispozici matkou žalobkyně doložené lékařské zprávy, vycházel i z jejích sdělení o tom, že žalobkyni byla v Ázerbájdžánu poskytována odpovídající lékařská péče. Žalobkyně ve své žalobě žádné konkrétní námitky či výhrady k neudělení humanitárního azylu např. stran odmítnutí adekvátní lékařské péče, neuvedla.
36. Vzhledem k tomu, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí současně posuzoval, zda žalobkyně nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, jak je mu uloženo ustanovením § 28 zákona o azylu ve spojení s § 14a a § 14b zákona o azylu.
37. Žalobkyně, jež se dovolávala souvislosti svých potíží od potíží svého otce pro případ návratu do vlasti, brojila žalobou i proti závěrům žalovaného, který v jejím případě neshledal podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.
38. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je

státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

39. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
40. Krajský soud uvádí, že smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobkyně, tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které lze označit za objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a vypořádal se s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobkyni hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není, přičemž se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval všemi žalobkyní tvrzenými důvody pro udělení mezinárodní ochrany.
41. Krajský soud konstatuje, že žalobkyně neuvedla a žalovaný ani soud nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobkyni mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma formou uložení nebo vykonání trestu smrti, neboť Ázerbájdžán patří mezi státy, které trest smrti zrušily, a to pro všechny trestné činy.
42. Žalovaný se v odůvodnění rozhodnutí vypořádal i s neexistencí hrozby v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, když mj. přilehavě poukázal na čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, podle které pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení předmětného článku. Aby byl případný trest ponižující, muselo by doprovodné ponížení a pokoření dosáhnout mimořádného stupně úrovně, jejíž ohodnocení závisí na souhrnu všech okolností případu. Žalobkyní presumované potíže v případě návratu, odvozené od potíží jejího otce, které ani zdejší soud důvodnými nehledal, nelze subsumovat pod výše definovanou hrozbu vážné újmy. Krajský soud proto nepřisvědčil víceméně spekulativní námitce, že by mohla být využita jako nástroj k vydírání jejího otce.
43. Žalobkyně v obecné rovině poukázala na politickou a zhoršující se bezpečnostní situaci v Ázerbájdžánu, represi a diktaturu rodinného klanu Alijevů, potlačování svobody slova, perzekuci nezávislých novinářů, držení politických oponentů ve vězení aj. S ohledem k výše uvedenému má soud za prokázané, že žalobkyně nepatří mezi politické aktivisty, osoby vystupující proti režimu, nebo novináře, kteří v zemi jejího původu mohou čelit problémům ze strany státních orgánů (viz Informace Human Rights Watch, Amnesty International). Žalobkyně po celou dobu svého pobytu ve vlasti nebyla nijak ohrožena, a to ani kvůli tvrzeným politickým aktivitám svého otce, sama neměla žádné potíže s tamními státními orgány. Nespadá tedy do žádné ze shora uvedených kategorií osob, u kterých není vyloučeno pronásledování.

44. Žalovaný se zabýval i situací žalobkyně po jejím návratu do vlasti. Zde odkázal na Zprávu IOM z roku 2016, ze dne 24. 1. 2017. Z té nevyplývá, že by neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu po návratu do Ázerbájdžánu byli nějakým způsobem perzekuováni, diskriminováni či znevýhodňováni ze strany státních orgánů či soukromých osob. Lze uzavřít, že situace po návratu do vlasti po dlouhém pobytu v zahraničí je velmi individuální, tito občané však většinou nečelí větším problémům, než ostatní občané Ázerbájdžánu.
45. Krajský soud tak plně souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobkyni v případě návratu do vlasti hrozba vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ani ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech, nehrozí.
46. Problematicke existence zákonných důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu se žalovaný věnoval na straně 7 napadeného rozhodnutí. Konstatoval, že z informačních zdrojů vyplývá, že v zemi původu žalobkyně neprobíhá žádný trvalý ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno považovat ve vztahu k žalobkyni za vážnou újmu. V letech 2015 a 2016 došlo k několika ozbrojeným střetům mezi arménskými a ázerbájdžánskými vojáky v souvislosti se sporným územím Náhorního Karabachu. To je však oblast, s níž neměla žalobkyně nic společného, neboť o ní ani nehovořila a žila zcela jinde, a před odjezdem z vlasti pobývala v Baku, kde je v tomto směru bezpečnostní situace stabilní. Krajský soud k tomu dodává, že uvedené hodnocení je plně aktuální i pro současnou situaci a neshledal tedy existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
47. Konečně lze souhlasit i s tím, že vycestování žalobkyně není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. V tomto směru žalobkyně žádné konkrétní námitky neuplatnila.
48. Krajský soud po zhodnocení výpovědí matky žalobkyně, důvodů a okamžiku podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a výše citovaných informací, nedospěl k závěru, že by žalobkyni v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy pro některý z důvodů dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Se závěry žalovaného a podrobným odůvodněním i této části rozhodnutí se soud plně ztotožňuje a dovoluje si na ně odkázat tak, jak připouští ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že *„je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se soublasnou poznámkou“* (viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 15. 7. 2011, č. j. 5 Afs 80/2010-74, nebo ze dne 24. 1. 2014, č. j. 5 As 68/2013-29).
49. V § 14b odst. 1 zákona o azylu je upravena doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny. Proti citovanému ustanovení žalobkyně žádné konkrétní žalobní námitky neuplatnila.
50. Krajský soud na základě výše uvedeného shrnuje, že neshledal namítané vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě náležitě zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), žalovaný rovněž řádně odůvodnil, proč žalobkyni nelze udělit některou z forem mezinárodní ochrany (§ 68 odst. 3 správního řádu), pochybení soud neshledal ani

v případě opatření podkladů pro vydání rozhodnutí a jejich hodnocení (§ 50 a 52 správního řádu). Žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

51. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobkyni, která ve věci úspěch neměla. Žalovaný náklady řízení nepožadoval, ostatně krajský soud ze správního spisu ani nezjistil, že by mu nějaké náklady nad rámec jeho úřední činnosti v souvislosti se soudním řízením vznikly, proto nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
52. Žalobkyni byl pro řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát, jehož odměnu a výdaje za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Krajský soud výrokem III. určil odměnu advokáta v požadované výši podle ust. § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za tři úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, písemné doplnění žaloby, účast na jednání před soudem dne 21. 11. 2019); tři režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 10 200 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně 21% činí 2 142 Kč. Celkem se tedy ustanovenému advokátovi přiznává odměna ve výši 12 342 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 28. listopadu 2019

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně